

Świadczenia dla obywateli i obywaterek Ukrainy przybyłych do Polski po 24 lutego 2022 r.

Broszura informacyjna
Stan prawny na 31 grudnia 2022 roku

UNHCR
The UN Refugee Agency

STOWARZYSZENIE
**INTERWENCJI
PRAWNEJ**

Twoje pierwsze kroki w Polsce

- 1) **uzyskaj numer PESEL** ze statusem UKR oraz profil zaufany,
- 2) **otwórz konto bankowe** w jednym z polskich banków,
- 3) **złóż wniosek o jednorazową pomoc finansową** w wysokości 300 zł w ośrodku pomocy społecznej w twoim miejscu zamieszkania.

Jeżeli przebywasz w Polsce z dziećmi, możesz złożyć drogą elektroniczną – przez PUE ZUS, portal Emp@tia lub bankowość elektroniczną polskiego banku – wniosek o **świadczenie wychowawcze** na każde dziecko w wysokości 500 zł miesięcznie (tzw. **500+**).

Jeżeli w trakcie pobytu w Polsce urodziło Ci się dziecko, a miesięczny dochód na osobę w twojej rodzinie wynosi mniej niż 1922 zł netto, możesz złożyć wniosek o **jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka**, tj. zasiłek pieniężny w wysokości 1000 zł.

Więcej informacji na temat świadczenia 500+, a także jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka znajdziesz w naszym informatorze.

Masz prawo do świadczeń z tytułu niepełnosprawności:

- Dziecku z niepełnosprawnością, osobie, która ukończyła 75 rok życia, a także w niektórych wypadkach niepełnosprawnej osobie powyżej 16 roku życia, przysługuje **zasiłek pielęgnacyjny** w wysokości 215,84 zł miesięcznie.

- Jeżeli opiekujesz się osobą z niepełnosprawnością, możesz zgłosić się do najbliższego ośrodka pomocy społecznej i złożyć wniosek o przyznanie **świadczenia pielęgnacyjnego** w wysokości 2 458 zł (waloryzacja od 1.01.2023 r) miesięcznie; świadczenie to przyznaje się opiekunowi, który ze względu na konieczność stałej opieki nad taką osobą nie może podjąć pracy.

Więcej informacji na temat zasiłku pielęgnacyjnego oraz świadczenia pielęgnacyjnego znajdziesz w naszym informatorze.

PUE ZUS

<https://www.zus.pl/portal/logowanie.npi?jezyk=pl>

Emp@tia

<https://empatia.mpips.gov.pl/>

Czy obywatele i obywatelki Ukrainy, którzy mieszkali w Polsce przed 24 lutego 2022 r., mogą ubiegać się o powyższe świadczenia?

Wyżej wymienione świadczenia przysługują też obywatelom Ukrainy, którzy przebywali w Polsce przed 24 lutego 2022 r., pod warunkiem posiadania na karcie pobytu adnotacji „dostęp do rynku pracy” lub posiadania innego dokumentu pobytowego dającego dostęp do rynku pracy.

Informator jest skierowany do tych obywateli i obywaterek Ukrainy, których pobyt w Polsce jest legalny na podstawie art. 2 ust. 1 tzw. specustawy, czyli Ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, przyjętej przez Sejm RP dnia 12 marca 2022 r.

Mowa o:

- 1) obywatelach i obywatelkach Ukrainy,
- 2) ich małżonkach (także nieposiadających obywatelstwa ukraińskiego), którzy przybyli do Polski legalnie w okresie od 24 lutego 2022 r., w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terenie Ukrainy i deklarują zamiar pozostania w Polsce,
- 3) dzieciach urodzonych w Polsce po 24 lutego 2022 r. jeśli ich matka jest obywatelką Ukrainy lub żoną obywatela Ukrainy, która przybyła do Polski w okresie od 24 lutego 2022 r., w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terenie Ukrainy i deklaruje zamiar pozostania w Polsce.

Osobom tym, na podstawie art. 2 ust. 1 specustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, przysługuje prawo do legalnego pobytu w Polsce do dnia 24 sierpnia 2023 r. Otrzymują one numer PESEL z dopiskiem UKR

W dalszej części informatora osoby te będą nazwane „beneficjentami specustawy”.

UWAGA! Art. 2 ust 1 specustawy nie obejmuje obywateli Ukrainy posiadających: zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenie

na pobyt czasowy, status uchodźcy, ochronę uzupełniającą, zgodę na pobyt tolerowany, zgodę na pobyt ze względów humanitarnych, a także tych obywateli Ukrainy, którzy złożyli wnioski o udzielenie ochrony lub zadeklarowali wolę złożenia takich wniosków. **Osoby te nie są zatem beneficjentami specustawy w rozumieniu tego informatora.**

W informatorze opisano pięć rodzajów świadczeń przysługujących beneficjentom specustawy.

Są to:

- jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 złotych,
- świadczenie wychowawcze (tzw. 500 plus), comiesięczne,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- zasiłek pielęgnacyjny,
- świadczenie pielęgnacyjne.

UWAGA: OSOBY, KTÓRE WJECHAŁY DO POLSKI PRZED 24 LUTEGO 2022 r.

Jeśli jesteś obywatelem lub obywatelką Ukrainy, i przebywałeś(-aś) w Polsce przed 24 lutego 2022 r., prawo do świadczeń (z wyjątkiem jednorazowego świadczenia w wysokości 300 złotych) przysługuje Ci, jeśli posiadasz kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy” lub jeśli posiadasz inny dokument pobytowy dający Ci dostęp do rynku pracy taki jak np. zezwolenie na pobyt stały, status uchodźcy, ochrona uzupełniająca, czy pobyt ze względów humanitarnych.

PAMIĘTAJ! Nawet jeśli posiadasz kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, prawo do świadczeń nie

przysługuje Ci, jeśli posiadasz zezwolenie na pracę na okres nieprzekraczający 6 miesięcy, jeśli celem twojego pobytu w Polsce jest podjęcie studiów bądź pracy sezonowej lub masz prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy.

PAMIĘTAJ, że prawo do świadczenia przysługuje Ci tak długo, jak długo twój pobyt w Polsce jest legalny na podstawie Ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym (w aktualnym stanie prawnym, twój pobyt w Polsce jest legalny do 24 sierpnia 2023 r.). Po 24 sierpnia 2023 r. świadczenie będzie Ci przysługiwać, jeśli uzyskasz inny tytuł pobytowy, który daje prawo do świadczeń na zasadach ogólnych (np. kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy” lub inny dokument pobytowy dający dostęp do rynku pracy).

Zgodnie ze specustawą (art. 2 ust. 1), wyjazd z Polski na okres powyżej 30 dni wiąże się z utratą prawa do legalnego pobytu a zatem jeśli wyjedziesz z Polski np. na 31 dni, tracisz status beneficjenta specustawy, Istnieje możliwość ponownego nadania statusu UKR, czyli ponownego uzyskania statusu beneficjenta specustawy. Pamiętaj, że jeśli straciłeś(-łaś) status beneficjenta specustawy, tracisz także prawo do pobierania świadczeń na zasadach opisanych w tym informatorze.

Jeśli z jakiegokolwiek powodu utraciłeś/aś prawo do pobierania świadczeń, musisz poinformować o tym fakcie organ, który wypłaca Ci świadczenia, np. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) lub urząd miasta/gminy). Utracisz prawo do pobierania świadczeń nie tylko wtedy, gdy stracisz status beneficjenta specustawy, ale także wtedy, gdy np. wzrośnie twój dochód (w przypadku świadczeń wypłacanych w zależności kryterium dochodowego). Jeśli pobierzesz nienależne Ci świadczenie,

będziesz zobowiązany(-na) do jego zwrotu.

Jeśli złożyłeś(-aś) wniosek o przyznanie Ci świadczeń, ZUS lub inny organ może wezwać Cię do osobistego stawienia się w siedzibie organu w terminie 3 dni roboczych od dnia odebrania wezwania. Jeśli nie stawisz się w siedzibie organu w tym terminie, twój wniosek nie zostanie rozpatrzony.

ZUS lub inny organ może wezwać Cię do osobistego stawienia się w siedzibie organu w terminie 3 dni roboczych od dnia odebrania wezwania, także jeśli świadczenie jest Ci już wypłacane. Jeśli nie stawisz się w siedzibie organu w tym terminie, wypłata świadczenia zostanie wstrzymana.

Jeśli stawisz się we właściwym organie po terminie, wypłata świadczeń nastąpi od miesiąca, następującego po miesiącu, w którym stawiliś(-aś) się w danym organie (o ile spełniasz warunki uprawniające do świadczeń).

OPIEKUN TYMCZASOWY

Jeśli jesteś opiekunem tymczasowym, dziecka, które jest beneficjentem specustawy, to również przysługuje Ci prawo do świadczeń opisanych w niniejszym informatorze.

UWAGA! Jeśli jesteś opiekunem tymczasowym dzieci, które przebywały w pieczy zastępczej, pod twoją opieką w Ukrainie, to w twoim imieniu wniosek o wypłatę świadczeń składa starosta lub wyznaczony przez niego pracownik powiatu. Pieniądze zostaną wypłacone na konto powiatu, na terenie którego sprawujesz opiekę nad dziećmi. Następnie powiat przekaże Ci świadczenia w formie rzeczowej lub formie opłacania usług.

JEDNORAZOWE ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE

■ Komu przysługuje?

Beneficjentowi specustawy, jeśli został wpisany do rejestru PESEL.

■ Jaką pomoc otrzymasz?

Jest to świadczenie jednorazowe w wysokości 300 złotych na osobę. Jeśli już raz uzyskałeś(-łaś) to świadczenie nie możesz ponownie starać się o jego przyznanie. Świadczenie jest przeznaczone na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Świadczenie jest przyznawane bez względu na osiągnany dochód.

■ Jak uzyskać świadczenie?

Należy złożyć wniosek do wójta, burmistrza, prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce twojego pobytu. Wójt, burmistrz, prezydent miasta mogą zdecydować o tym, że wnioski będą rozpatrywane przez Ośrodki Pomocy Społecznej.

Wniosek można złożyć osobiście w Urzędzie Miasta lub w Ośrodku Pomocy Społecznej. Wniosek można wysłać także pocztą, listem poleconym lub elektronicznie za pośrednictwem portalu ePUAP, jako pismo ogólne do Urzędu.

W imieniu dziecka wniosek powinien złożyć przedstawiciel ustawowy (rodzic lub opiekun prawny), opiekun tymczasowy albo osoba sprawująca faktyczną pieczę nad dzieckiem. Jeśli jesteś opiekunem tymczasowym dziecka lub sprawujesz na dzieckiem pieczę zastępczą, do wniosku załącz orzeczenie sądu o ustanowieniu Cię opiekunem tymczasowym lub o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

We wniosku należy podać następujące informacje:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
- 2) datę urodzenia;
- 3) obywatelstwo;
- 4) płeć;
- 5) rodzaj dokumentu stanowiącego podstawę przekroczenia granicy;
- 6) serię i numer dokumentu stanowiącego podstawę przekroczenia granicy;
- 7) informację o dacie wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 8) adres pobytu;
- 9) dane kontaktowe, w tym numer telefonu lub adres poczty elektronicznej - o ile je posiadasz (podanie tych danych ułatwi kontakt z Tobą);
- 10) numer PESEL.

■ **W jaki sposób dowiesz się, czy świadczenie zostało ci przyznane?**

Przyznanie świadczenia w wysokości 300 złotych nie wymaga wydania decyzji. O przyznaniu świadczenia organ powinien poinformować Cię ustnie lub pisemnie. Decyzji wymaga natomiast odmowa przyznania tego świadczenia. W przypadku odmowy decyzja zostanie Ci doręczona na twój adres podany we wniosku. Jeśli nie zgadzasz się z tą decyzją, masz prawo się od niej odwołać w terminie 14 dni od jej odebrania. Odwołanie wnosi się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem organu, który wydał decyzję.

■ **W jaki sposób będą wypłacane ci pieniądze?**

Świadczenie zostanie wypłacone Ci na numer konta bankowego podany we wniosku. Świadczenie można odebrać także w kasie urzędu lub za pośrednictwem przekazu pocztowego.

Podstawa prawna: art. 31 Ustawy z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE (TZW. 500 PLUS)

■ Komu przysługuje?

Beneficjentowi specustawy, jeśli:

- mieszka w Polsce wraz z dzieckiem posiadającym obywatelstwo ukraińskie, które również jest beneficjentem specustawy, i jest rodzicem lub opiekunem prawnym tego dziecka.

Świadczenie wychowawcze przysługuje także:

- opiekunowi tymczasowemu, który sprawuje opiekę nad dzieckiem, które ma obywatelstwo ukraińskie i jest beneficjentem specustawy
  - osobie sprawującej pieczę zastępczą nad dzieckiem, które ma obywatelstwo ukraińskie i jest beneficjentem specustawy
- Nie otrzymasz świadczenia, jeśli dziecko pozostaje w związku małżeńskim, zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie lub jeśli pełnoletnie dziecko ma ustalone prawo do świadczenia wychowawczego na własne dziecko.

■ Na jakich zasadach wypłacane jest to świadczenie?

Świadczenie wychowawcze przysługuje w kwocie 500 złotych miesięcznie na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia.

Od świadczenia nie trzeba odprowadzać podatków.

Świadczenie wypłacane jest od miesiąca, w którym został złożony wniosek, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym dana osoba została wpisana do rejestru obywateli, którzy przybyli na terytorium Polski z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi w Ukrainie, a zatem nie wcześniej niż od miesiąca, w którym złożono wniosek o nadanie numeru PESEL. Świadczenie wypłacane jest do końca okresu świadczeniowego, który trwa od 1 czerwca do 31 maja roku następnego. Obecny okres świadczeniowy trwa od

1 czerwca 2022 r. do 31 maja 2023 r. Aby zachować ciągłość otrzymywania świadczenia wychowawczego w nowym okresie świadczeniowym, wniosek należy złożyć do końca kwietnia danego roku. Jeśli chcesz zatem otrzymywać świadczenie wychowawcze po 31 maja 2023 r., złóż nowy wniosek najpóźniej 30 kwietnia 2023 r.

Jeśli złożysz nowy wniosek później, ale przed końcem czerwca 2023 r. świadczenie wychowawcze zostanie wypłacone Ci z wyrównaniem od 1 czerwca 2023 r. ZUS wypłaci Ci zatem świadczenie za czerwiec w późniejszym terminie.

Jeśli złożysz wniosek o świadczenie na nowy okres jeszcze później, tj. po 30 czerwca 2023 r.

świadczenie wychowawcze będzie Ci przysługiwać od pierwszego dnia miesiąca złożenia wniosku (nie otrzymasz świadczenia za poprzednie miesiące).

■ Jak uzyskać świadczenie?

Aby uzyskać świadczenie należy złożyć wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. ZUS prowadzi postępowanie, a także jest organem odpowiedzialnym za wypłatę świadczenia. Wniosek o wypłatę świadczenia 500 plus można złożyć wyłącznie w formie elektronicznej:

- online za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych (PUE) ZUS – elektronicznego systemu ZUS,
- online za pomocą portalu Empatia <https://empatia.mpips.gov.pl/>
- online za pomocą bankowości elektronicznej.

We wniosku należy podać:

- numer PESEL zarówno Twój, jak i dziecka. Jeśli Ty lub dziecko posiadacie dokument, na podstawie którego przekroczyliście granicę, we wniosku podaj jego rodzaj, serię i numer,
- numer rachunku bankowego w Polsce,
- polski numer telefonu i adres email.

Jeśli jesteś opiekunem tymczasowym dziecka lub sprawujesz na dzieckiem pieczę zastępczą, do dołącz do wniosku orzeczenie Sądu o ustanowieniu Cię opiekunem tymczasowym lub o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

■ W jaki sposób dowiesz się, czy świadczenie zostało ci przyznane?

Jeśli ZUS przyzna Ci świadczenie, odpowiednia informacja pojawi się na twoim profilu PUE ZUS.

W przypadku odmowy przyznania świadczenia 500 plus zostanie wydana decyzja, którą zobaczysz na swoim profilu na portalu PUE ZUS. Jeśli nie zgadzasz się z tą decyzją, masz prawo się od niej odwołać w terminie 14 dni od jej odebrania. Odwołanie wnosi się do Prezesa ZUS również za pośrednictwem portalu PUE ZUS.

■ W jaki sposób będą wypłacane ci pieniądze?

Świadczenie jest wypłacane przelewem, w formie bezgotówkowej, na wskazany przez Ciebie numer konta bankowego. Nie ma możliwości uzyskania tego świadczenia w formie gotówkowej. Jeśli nie posiadasz konta bankowego, załóż je w dowolnym banku. Świadczenie będzie Ci wypłacane co miesiąc.

JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA

■ Komu przysługuje?

- Beneficjentowi specustawy, jeśli jest rodzicem, opiekunem prawnym albo opiekunem faktycznym nowo narodzonego dziecka.

Przyznanie tego świadczenia uzależnione jest od kryterium dochodowego tj. przysługuje, jeśli dochód danej osoby nie przekracza kryterium dochodowego, które wynosi 1922,00 zł netto na osobę w rodzinie.

UWAGA! Przy ustalaniu dochodu rodziny w przeliczeniu na osobę nie uwzględnia się członków rodziny, którzy, zgodnie z oświadczeniem osoby ubiegającej się o te świadczenia, nie przebywają na terytorium Polski. Jeśli zatem osoba należąca do twojej rodziny pozostała w Ukrainie, dochód tej osoby nie będzie uwzględniany.

Świadczenie przysługuje, jeżeli matka dziecka, była pod opieką medyczną od co najmniej 10 tygodnia ciąży do porodu. Warunek ten nie jest brany pod uwagę, gdy o świadczenie występują opiekunowie prawni, opiekunowie faktyczni, tymczasowi, a także osoby, które przysposobiły dziecko.

Jeśli jesteś rodzicem samotnie wychowującym dziecko, świadczenie przysługuje Ci wtedy, gdy sąd przyznał Ci, świadczenia alimentacyjne od drugiego rodzica lub gdy sąd zatwierdził dokument przyznający Ci alimenty (np. ugodę zawartą przed mediatorem).

Wskazany wymóg nie obowiązuje, jeśli:

- rodzice lub jedno z rodziców dziecka nie żyje,
- ojciec dziecka jest nieznany,

- powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone,
- sąd zobowiązał jedno z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczenia alimentacyjnego na rzecz tego dziecka,
- dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach.

■ Ile wynosi to świadczenie?

Otrzymasz jednorazowo 1000 zł.

■ Jak uzyskać świadczenie?

Aby otrzymać jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, należy złożyć wniosek w urzędzie gminy lub miasta, tj. w urzędzie właściwym ze względu na miejsce zamieszkania albo w ośrodku pomocy społecznej lub w innej jednostce organizacyjnej gminy, jeżeli to właśnie im przekazana została realizacja świadczeń rodzinnych w danej gminie.

Wniosek o wypłatę jednorazowej zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

W przypadku gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego, wniosek należy złożyć w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia dziecka - nie później jednak niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

UWAGA! Jeśli złożysz wniosek po tym terminie, właściwy organ pozostawi wniosek bez rozpoznania, a zatem świadczenie nie zostanie Ci wypłacone.

Wniosek możesz złożyć:

- online za pomocą portalu Empatia <https://empatia.mpips.gov.pl/>
- online za pośrednictwem platformy Epuap,
- osobiście: w urzędzie miasta lub gminy w miejscu zamieszkania, w ośrodku pomocy społecznej w miejscu zamieszkania bądź w innym dodatkowym miejscu wyznaczonym w gminie.

Wniosek możesz wysłać także listem poleconym na adres urzędu miasta lub gminy w miejscu zamieszkania, lub ośrodka pomocy społecznej w miejscu zamieszkania.

We wniosku należy wskazać dane wnioskodawcy i dziecka (w tym numer PESEL, adres e-mail, numer rachunku, na który ma być przekazywane świadczenie). Jeśli Ty lub dziecko posiadacie dokument, na podstawie, którego przekroczyliście granicę, we wniosku podaj jego rodzaj, serię i numer.

Dodatkowo do wniosku należy załączyć następujące dokumenty:

- zaświadczenie od lekarza albo położnej, które potwierdza, że matka dziecka od co najmniej 10 tygodnia ciąży była pod opieką lekarską.

UWAGA! W przypadku kobiet korzystających z opieki medycznej poza granicami kraju, organy mogą wymagać dostarczenia zaświadczenia wystawionego przez polskiego lekarza na podstawie przedłożonej medycznej dokumentacji zagranicznej.

Organy powinny także zaakceptować dokumentację medyczną sporządzoną za granicą wraz z jej tłumaczeniem przysięgłym na język polski.

Jeśli mimo przedłożenia dokumentacji medycznej sporządzonej za granicą wraz z jej tłumaczeniem przysięgłym na język polski, organ odmówi Ci przyznania świadczenia, rozważ złożenie odwołania.

- oświadczenie o dochodach swoich albo członka rodziny, osiągniętych w roku kalendarzowym poprzedzającym okres, na który ustalane jest prawo do świadczenia inne dokumenty stwierdzające wysokość dochodu rodziny.

Jeśli jesteś osobą samotnie wychowującą dziecko, do wniosku dołącz także wydany lub zatwierdzony przez sąd dokument, który zobowiązuje drugiego rodzica do płacenia alimentów np. orzeczenie sądu, ugodę zawartą przed mediatorem, jeśli drugi rodzic nie żyje lub ojciec dziecka jest nieznany, dołącz odpis aktu stanu cywilnego, postanowienie sądu o odmowie ustalenia alimentów od drugiego rodzica.

UWAGA! Jeśli dokumenty zostały wydane przez sąd w Ukrainie, do wniosku musisz załączyć ich tłumaczenie przysięgłe na język polski.

Jeśli nie jesteś w stanie przedstawić wymaganych dokumentów (np. dokumentów potwierdzających korzystanie z opieki lekarza lub wyroku sądu ukraińskiego), z przyczyn od siebie niezależnych, związanych z trwającą wojną w Ukrainie, rozważ złożenie wniosku, do którego załączysz pismo, w którym szczegółowo wyjaśnisz powody niezłożenia danego dokumentu. Jeśli Urząd wyda decyzję, w której odmówi Ci przyznania świadczenia, możesz skorzystać

z pomocy prawnika, który pomoże sporządzić Ci odwołanie.

■ **W jaki sposób dowiesz się o tym czy świadczenie zostało ci przyznane?**

W twojej sprawie zostanie wydana decyzja. Decyzja zostanie wysłana na adres zamieszkania podany przez Ciebie we wniosku. Jeśli po złożeniu wniosku zmieniasz adres zamieszkania, pamiętaj, aby jak najszybciej poinformować o tym urząd.

Jeśli otrzymasz decyzję o odmowie przyznania jednorazowego świadczenia, możesz się od niej odwołać w terminie 14 dni od dnia jej otrzymania. Odwołanie wnosi się do właściwego Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem organu, który wydał decyzję.

■ **W jaki sposób będą wypłacane ci pieniądze?**

Świadczenie zostanie wypłacone Ci na numer konta bankowego podany we wniosku. Świadczenie można odebrać także w kasie urzędu lub za pośrednictwem przekazu pocztowego.

Podstawa prawna: art. 15 b Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, art. 26 Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY

■ Komu przysługuje?

Beneficjentowi specustawy, jeśli jest:

- 1) niepełnosprawnym dzieckiem,
- 2) osobą niepełnosprawną w wieku powyżej 16. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 3) osobą, która ukończyła 75 lat,
- 4) niepełnosprawną osobą w wieku powyżej 16. roku życia legitymującą się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia.

Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie umieszczonej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie.

Przyznanie tego świadczenia nie jest uzależnione od kryterium dochodowego.

UWAGA! Zasiłek nie przysługuje, jeśli danej osobie przyznano analogiczne świadczenia za granicą.

Jeśli otrzymujesz więc podobne świadczenie np. w Ukrainie, urząd odmówi Ci przyznania tego świadczenia.

■ Ile wynosi to świadczenie?

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje w wysokości 215,84 zł miesięcznie. Zasiłek będzie Ci wypłacany co miesiąc.

Prawo do zasiłku zostanie ustalone począwszy od miesiąca, w którym złożyłeś/aś wniosek o zasiłek, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zostałeś wpisany/a do rejestru obywateli, którzy przybyli na terytorium Polski z terytorium Ukrainy

w związku z działaniami wojennymi w Ukrainie, a zatem nie wcześniej niż od miesiąca, w którym złożyłeś/aś wniosek o nadanie numeru PESEL.

Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego ustala się na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony.

W przypadku orzeczenia wydanego na czas określony, prawo do zasiłku pielęgnacyjnego ustala się na okres do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia.

Jeżeli wniosek o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego zostanie złożony w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, prawo to ustala się począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

W przypadku złożenia wniosku o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego po upływie 3 miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, prawo do tego świadczenia ustala się, począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego.

■ Jak uzyskać świadczenie?

Aby otrzymać zasiłek pielęgnacyjny, należy złożyć wniosek w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania (albo w ośrodku pomocy społecznej lub w innej jednostce organizacyjnej gminy, jeżeli to właśnie im przekazana została realizacja świadczeń rodzinnych w danej gminie).

Wniosek możesz złożyć:

- online za pomocą portalu Empatia
<https://empatia.mpips.gov.pl/>

- online za pośrednictwem platformy Epuap,

- osobiście: w urzędzie miasta lub gminy w miejscu zamieszkania, w ośrodku pomocy społecznej w miejscu zamieszkania bądź w innym dodatkowym miejscu wyznaczonym w gminie.

Wniosek możesz wysłać także listem poleconym na adres urzędu miasta lub gminy w miejscu zamieszkania, lub na adres ośrodka pomocy społecznej w miejscu zamieszkania. Do wniosku musisz dołączyć orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (chyba, że jesteś osobą, która ukończyła 75 rok życia).

Aby uzyskać takie orzeczenie, należy zgłosić się do Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o niepełnosprawności. Urząd nie zaakceptuje analogicznego orzeczenia wydanego w Ukrainie.

We wniosku należy wskazać numer PESEL osoby, która ubiega się o świadczenie, a także rodzaj, serię i numer dokumentu stanowiącego podstawę przekroczenia granicy (np. paszportu). Jeśli nie posiadasz paszportu, pomijasz pytanie dotyczące jego danych. Jeśli wnosisz o przyznanie świadczenia na dziecko, musisz podać również jego dane.

W imieniu dziecka wniosek może złożyć przedstawiciel ustawowy (opiekun prawny lub rodzic), a także opiekun tymczasowy.

Jeśli jesteś opiekunem tymczasowym dziecka lub sprawujesz na dzieckiem pieczę zastępczą, do wniosku załącz orzeczenie Sądu o ustanowieniu Cię opiekunem tymczasowym lub o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

■ **W jaki sposób dowiesz się o tym czy świadczenie zostało ci przyznane?**

W Twojej sprawie zostanie wydana decyzja. Decyzja zostanie wysłana na adres zamieszkania podany przez Ciebie we wniosku.

Jeśli po złożeniu wniosku zmieniasz adres zamieszkania, pamiętaj, aby jak najszybciej poinformować o tym urząd.

Jeśli otrzymasz decyzję o odmowie przyznania zasiłku, możesz się od niej odwołać w terminie 14 dni od dnia jej otrzymania. Odwołanie wnosi się do właściwego Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem organu, który wydał decyzję.

■ **W jaki sposób będą wypłacane ci pieniądze?**

Świadczenie zostanie wypłacone Ci na numer konta bankowego podany we wniosku. Świadczenie można odebrać także w kasie urzędu lub za pośrednictwem przekazu pocztowego.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, art. 26 Ustawy z dnia 12 marca

2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

ŚWIADCZENIE PIELĘGNACYJNE

■ Komu przysługuje?

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem mającym orzeczenie o niepełnosprawności, przysługuje beneficjentowi specustawy, jeśli jest:

1) rodzicem,

2) opiekunem faktycznym dziecka,

3) osobą będącą rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, *Rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, którzy sprawują pieczę zastępczą nad dzieckiem, jeśli są jego wstępnymi (np. babcią lub dziadkiem) albo rodzeństwem.

4) osobą, na której zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności.

*Zgodnie z polskim prawem obowiązek alimentacyjny obciąża krewnych w linii prostej (np. rodziców, dziadków, dzieci czy wnuków) oraz rodzeństwo. Obowiązkiem alimentacji obciążeni są także małżonkowie. Natomiast, uprawnionymi do alimentów są dzieci, które nie mogą się samodzielnie utrzymać.

Inne osoby są uprawnione do alimentów, jeśli znalazły się w niedostatku (nie potrafią samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych).

Jeżeli nie podejmuje lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

- 1) nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia.

Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeśli:

- osoba, nad którą jest sprawowana opieka została umieszczona w placówce zapewniającej jej całodobową opiekę przez więcej niż 5 dni w tygodniu;
- osoba, nad którą jest sprawowana opieka, pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

UWAGA:

Małżonek sprawujący opiekę nad niepełnosprawnym(-ną) mężem/żoną może rozważyć złożenie wniosku o świadczenie

pielęgnacyjne. Jeśli otrzyma decyzję odmawiającą przyznania mu świadczenia może skorzystać z pomocy prawnej.

Warto rozważyć złożenie wniosku także wtedy, gdy opieka nad osobą pozostającą w związku małżeńskim sprawowana jest przez inną osobę niż małżonek (np. rodzica), zaś małżonek nie posiada orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności;

- na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;

- na osobę wymagającą opieki ustalone jest już inne świadczenie (np. inna osoba pobiera już świadczenie pielęgnacyjne w związku z opieką nad tą osobą lub osoba wnioskująca o świadczenie ma przyznane prawo do zasiłku dla opiekuna), świadczenie nie będzie także przysługiwać, jeśli inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczeń na pokrycie wydatków związanych z opieką, nad osobą, nad którą opieka ma być sprawowana.

UWAGA! Opiekunowie otrzymujący świadczenie pielęgnacyjne nie mają prawa do jakiegokolwiek pracy, nawet dorywczej.

Przyznanie tego świadczenia nie jest uzależnione od kryterium dochodowego.

■ Ile wynosi to świadczenie i na jakich zasadach jest przyznawane?

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje w wysokości 2 458 zł miesięcznie (waloryzacja od 01.01.2023 r.).

Świadczenie będzie Ci wypłacane co miesiąc. Kwota ta podlega corocznej waloryzacji od dnia 01 stycznia.

Prawo do świadczenia zostanie ustalone począwszy od miesiąca,

w którym złożyłeś(-łaś) wniosek o świadczenie, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zostałeś/aś wpisany/a do rejestru obywateli, którzy przybyli na terytorium Polski z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi w Ukrainie, a zatem nie wcześniej niż od miesiąca, w którym złożyłeś(-łaś) wniosek o nadanie numeru PESEL.

Prawo do świadczenia pielęgnacyjnego ustala się na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony.

W przypadku orzeczenia wydanego na czas określony prawo do świadczenia pielęgnacyjnego ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia.

Jeżeli wniosek o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego zostanie złożony w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, prawo to ustala się począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

W przypadku złożenia wniosku o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego po upływie 3 miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, prawo do tego świadczenia ustala się, począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego.

■ Jak uzyskać świadczenie?

Aby otrzymać świadczenie pielęgnacyjne należy złożyć

właściwy wniosek w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce twojego zamieszkania (albo w ośrodku pomocy społecznej lub w innej jednostce organizacyjnej gminy, jeżeli to właśnie im przekazana została realizacja świadczeń rodzinnych w danej gminie).

Wniosek możesz złożyć:

- online za pomocą portalu Empatia
<https://empatia.mpips.gov.pl/>

- online za pośrednictwem platformy Epuap,

- osobiście: w urzędzie miasta lub gminy w miejscu zamieszkania, w ośrodku pomocy społecznej w miejscu zamieszkania bądź w innym dodatkowym miejscu wyznaczonym w gminie.

Wniosek możesz wysłać także listem poleconym na adres urzędu miasta lub gminy w miejscu zamieszkania, lub ośrodka pomocy społecznej w miejscu zamieszkania.

Do wniosku należy dołączyć orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji albo o znacznym stopniu niepełnosprawności osoby wymagającej opieki wydane w Polsce. Aby uzyskać takie orzeczenie należy zgłosić się do Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o niepełnosprawności. Urząd nie zaakceptuje orzeczenia wydanego w Ukrainie.

We wniosku musisz wskazać swój numer PESEL, a także rodzaj, serię i numer dokumentu stanowiącego podstawę przekroczenia

granicy (np. paszportu), jeśli posiadasz taki dokument.
Musisz podać także dane osoby, nad którą sprawujesz opiekę.
W przypadku korzystania z opieki placówki zapewniającej całodobową opiekę, do wniosku należy załączyć zaświadczenie lub oświadczenie placówki o liczbie dni w tygodniu, w których dana osoba korzysta w niej z całodobowej opieki.

■ **W jaki sposób dowiesz się, czy świadczenie zostało ci przyznane?**

W twojej sprawie zostanie wydana decyzja.
Decyzja zostanie wysłana na adres zamieszkania podany przez Ciebie we wniosku.
Jeśli po złożeniu wniosku zmieniasz adres zamieszkania, pamiętaj, aby jak najszybciej poinformować o tym urząd.

Jeśli otrzymasz decyzję o odmowie przyznania świadczenia, możesz się od niej odwołać w terminie 14 dni od dnia jej otrzymania. Odwołanie wnosi się do właściwego Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem organu, który wydał decyzję.

■ **W jaki sposób będą wypłacane ci pieniądze?**

Świadczenie zostanie wypłacone Ci co miesiąc na numer konta bankowego podany we wniosku.
Świadczenie można odebrać także w kasie urzędu lub za pośrednictwem przekazu pocztowego.

Podstawa prawna:
Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, art. 26 Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej jest organizacją pożytku publicznego, działającą na rzecz przestrzegania praw człowieka i przeciwdziałanie nierównemu traktowaniu. Wspieramy przede wszystkim uchodźców i uchodźczynie oraz migrantów i migrantki w Polsce.

Jaką pomoc oferujemy:

- Bezpłatna pomoc prawna osobom z doświadczeniem migracyjnym.
- Pomoc integracyjna m.in. w uzyskaniu świadczeń medycznych, socjalnych, dostępu do edukacji itd.
- Wsparcie językowe przy załatwianiu spraw urzędowych w Polsce.

Aby umówić się na konsultację:

zadzwoń od poniedziałku do piątku w godz. 15:00-16:00 pod numer +48 880 145 372 albo napisz do nas: porada@interwencjaprawna.pl

Portal prawny dla osób uciekających przed wojną w Ukrainie: <https://ukraina.interwencjaprawna.pl/>

